

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 440/2021-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **Invest In Slovakia spol. s r. o.**, Kaštieľ 5, Bernolákovo, IČO 35 745 452, a sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátskou kanceláriou AK MS s. r. o., Galandova 3, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát [REDACTED], proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 10 Co 25/2021-990 zo 16. augusta 2021 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 8. septembra 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že na krajskom súde prebieha odvolacie konanie vo veci, v ktorej sťažovatelia vystupujú v procesnom postavení žalovaných, pričom predmetom sporu je žaloba o určenie vlastníckeho práva. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozhodujúci o dovolaní sťažovateľov zrušil v poradí prvé rozhodnutie krajského súdu, ktorým bolo žalobe vyhovené, a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že sa nevysporiadal s identifikáciou parciel, na ktorú sú potrebné odborné znalosti. Považoval za podstatné prostredníctvom znaleckého dokazovania jednoznačne preukázať identickosť žalovaných pozemkov.

3. Napadnutým uznesením krajský súd, nadväzujúc na kasačné rozhodnutie najvyššieho súdu, ustanovil súdneho znalca na vypracovanie znaleckého posudku, vymedzil mu lehotu, v ktorej má písomný znalecký posudok doručiť súdu, ako aj otázky, ktoré má zodpovedať. Súčasne uložil sťažovateľom zložiť preddavok na trovy spojené s podaním znaleckého posudku.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. Sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti rekapitulujú doterajší priebeh sporu, ako aj odôvodnenie kasačného rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorým bol krajský súd inštruovaný v ďalšom procesnom postupe. Porovnávajú toto odôvodnenie s otázkami, ktoré krajský súd uložil znalcovi zodpovedať napadnutým uznesením, vyvodzujú, že krajský súd si usmernenia najvyššieho súdu vyložil nesprávne.

a) V prvej otázke krajský súd požiadal znalca o vysvetlenie rozporu medzi dvoma identifikáciami parciel, ktoré boli v konaní predložené. K tomu však podľa názoru sťažovateľov nesmerovalo usmernenie najvyššieho súdu. Naznačilo iba to, že rozhodnutie, ktoré najvyšší súd zrušil, malo rovinu nepreskúmateľnosti, lebo krajský súd sa nevysporiadal s ďalšou identifikáciou parciel založenou v spise, a vychádzal iba z jednej z nich. Sťažovatelia popierali správnosť oboch identifikácií založených v spise, a preto otázka smerujúca k vysvetleniu ich rozporu je zmätočná.

b) Druhá otázka zameraná na zistenie, či pôvodná časť parcely bližšie špecifikovanej v napadnutom uznesení je identická s pozemkom, je podľa názoru sťažovateľov formulovaná sugestívnym spôsobom, čo je v zásade neprípustné.

5. Sumarizujúc uvedené, sťažovatelia namietajú, že takto naformulované otázky sú pochybné a zmätočné, a že vymedzená úloha pre znalca neprinesie požadované relevantné závery pre objasnenie skutkového stavu. Vzhľadom na to predpokladajú, že dôjde k nedôvodnému predlžovaniu konania a bude potrebné doplniť znalecké dokazovanie, resp. ustanoviť nového znalca na zodpovedanie ďalších skutkových otázok. Výhrady majú i k výberu znalca, ako aj k tomu, že krajský súd naformuloval otázky pre znalca sám, bez možnosti sťažovateľa ako žalovaného 2, ktorý tento dôkaz navrhol, akokoľvek na tom participovať.

6. Vo vzťahu k povinnosti zložiť preddavok na trovy dôkazu sťažovatelia namietajú, že ustanovenie znalca navrhol len sťažovateľ ako žalovaný 2. Sťažovateľka ako žalovaná 1 vykonanie tohto dôkazu nenavrchovala, a ak bola zaviazaná k tejto povinnosti, došlo k porušeniu jej práv. Na tom nič nemôže zmeniť ani skutočnosť, že sťažovateľ je jedným z jej konateľov. V tomto smere namietajú aj pasívnu vecnú legitimáciu sťažovateľky a ústavný súd žiadajú o jej posúdenie, keďže všeobecné súdy na túto otázku rezignovali.

7. V závere ústavnej sťažnosti navrhujú, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia, resp. uložil krajskému súdu prerušiť konanie do právoplatného skončenia konania pred ústavným súdom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľov s napadnutým uznesením, ktorým krajský súd ustanovil znalca, vymedzil predmet znaleckého dokazovania a zaviazal sťažovateľov

k povinnosti zložiť preddavok na trovy dôkazu. Sťažovatelia sú presvedčení o tom, že krajským súdom formulované otázky, na ktoré má dať znalec odpoveď, neprinesú očakávaný výsledok, ako aj o tom, že na zloženie preddavku mal byť zaviazaný výlučne sťažovateľ, pretože iba ten navrhoval znalecké dokazovanie.

9. Vzhľadom na povahu napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktoré je rozhodnutím procesným, a vymedzenú podstatu argumentácie sťažovateľov je potrebné najskôr pripomenúť, že ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, a to ani vo vzťahu k rozhodnutiam vo veci samej a o to menej v rozhodnutiach týkajúcich sa vykonávania dokazovania. Treba pritom zdôrazniť, že ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti nie je súdom prieskumným ani súdom nadriadeným a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

10. Ústavný súd opakovane judikuje, že považuje rozhodovanie všeobecného súdu o procesných otázkach rovnako ako rozhodovanie o trovách konania vrátane trov dokazovania za integrálnu súčasť civilného súdneho procesu, ktorá je zásadne výsadou všeobecného súdu. Preto takéto rozhodnutia meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak ide o taký exces z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika procesných rozhodnutí by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porovnaj m. m. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, II. ÚS 495/2018).

11. Preskúmaním napadnutého uznesenia ústavný súd nezistil žiaden exces, ktorý by zasahoval podstatu namietaných práv sťažovateľov a viedol by ústavný súd k zrušeniu napadnutého uznesenia. Takým excesom nie je ani fakt, že krajský súd neformuloval otázky pre znalca presne tak, ako si predstavovali sťažovatelia, ak sa nimi má dospieť k zisteniu skutočností, na ktoré poukazoval najvyšší súd. K vymedzeniu rozsahu znaleckého skúmania, ako aj namietanému výberu znalca je potrebné súhrnne uviesť, že je vecou a úlohou zákonného sudcu (v danom prípade senátu, pozn.), aby organizoval súdne konanie, a teda aby sám riadil aj rozsah a charakter vykonávaného dokazovania tak, aby mal náležite preukázané dôvody svojho rozhodnutia. S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie nemá potenciál zasiahnuť do práv sťažovateľov. Okrem toho, ide o rozhodnutie, ktoré nie je meritórne a konanie ním ani nekončí, a teda nevyvoláva

u sťažovateľov konkrétne relevantné negatívne dôsledky, ktoré by už nebolo možné korigovať ďalším procesným postupom [§ 384 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)].

12. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že základné právo na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 163/05, II. ÚS 155/08, III. ÚS 15/2019).

13. Pokiaľ ide o námietky sťažovateľov týkajúce sa preddavku na trovy, ústavný súd uvádza, že napadnutým uznesením sa nerozhodovalo o samotnej povinnosti uhradiť trovy konania, ktorá by bola ukladaná jednej či druhej strane sporu, ale o trovách dôkazu (§ 253 CSP), ktoré je neoddeliteľne spojené s procesom dokazovania a vykonávaním dôkazov (§ 185 a nasl. CSP). Ide o oblasť všeobecného súdnictva, do ktorej ústavný súd zásadne nie je oprávnený vstupovať. V obdobných veciach už ústavný súd uviedol, že rozhodnutím o trovách dôkazu nie je v zásade možné zasiahnuť do sťažovateľmi označených ústavných práv, keďže nejde o rozhodovanie vo veci samej, ale ide o rozhodovanie vyskytujúce sa v procese dokazovania a procesnom priebehu konania, ktoré svojím obsahom a účelom nespadá do rozsahu akéhokoľvek hmotného či procesného ústavou alebo dohovorom garantovaného a chráneného práva alebo princípu (II. ÚS 495/2018, II. ÚS 150/2020). Bez významu nie je ani to, že zaplatený preddavok predstavuje trovy konania sporovej strany, ktorá preddavok na účet súdu zložila, a prípadný úspech sťažovateľov v spore môže založiť náhradu týchto vynaložených trov protistranou (za podmienok vymedzených v § 255 CSP a § 256 CSP).

14. Požiadavke sťažovateľov na skúmanie pasívnej vecnej legitímácie nemohol ústavný súd vyhovieť, a to nielen preto, že nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že táto otázka nebola riešená uznesením krajského súdu, ktoré sťažovatelia napadli ústavnou sťažnosťou [§ 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

15. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie z ústavnoprávneho hľadiska nevykazuje také nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladali dôvody na vyslovenie porušenia práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Namietaným pochybeniam v rozhodnutí krajského súdu chýba akýkoľvek ústavnoprávny rozmer. Z rovnakých dôvodov nebolo na mieste vyhovieť ani návrhu sťažovateľov na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia, resp. na nariadenie dočasného opatrenia, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

16. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu